

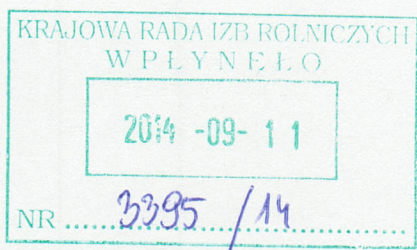

MH

Warszawa, dnia 10 września 2014 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

PB-pb-076-55/14(gg-2864)

Pan

Wiktor Szmulewicz

Prezes

Krajowej Rady Izb Rolniczych

Szanowny Panie Prezesie

W odpowiedzi na pismo z dnia 13 sierpnia 2014 r. znak KRIR/KK/1019/14, w którym zwrócono się o przekazanie informacji uzasadniającej kształt notyfikowanego do Komisji Europejskiej systemu płatności bezpośrednich oraz o utrzymanie rozwiązań proponowanych w dokumencie przekazanym do konsultacji w dniu 17 czerwca br., uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

W szczególności pragnę podkreślić, że przekazany do konsultacji społecznych dokument pt. „System płatności bezpośrednich w Polsce w latach 2015-2020” zawierał jedynie propozycje rozwiązań Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Propozycje te wynikały z przyjętych ogólnych założeń dotyczących funkcjonowania nowego systemu płatności bezpośrednich oraz oddziaływania tego systemu na sektor rolny i jego komplementarności względem innych mechanizmów wsparcia.

W związku z uwagami zgłoszonymi zarówno w ramach przeprowadzonych konsultacji, jak też podczas licznych spotkań ze środowiskami rolniczymi, które miały miejsce w okresie czerwiec – lipiec br., oraz po dokonaniu dodatkowych analiz, niektóre z tych propozycji zostały zweryfikowane.

Obecnie w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi trwają intensywne prace nad wdrożeniem zreformowanego systemu płatności bezpośrednich do krajowego porządku prawnego. W najbliższym czasie do konsultacji społecznych zostaną przesłane projekty stosownych aktów prawnych wraz z uzasadnieniem dla proponowanych rozwiązań.

Jednocześnie poniżej przedstawiam szczegółowe wyjaśnienia w odniesieniu do kwestii stawek dopłat w sektorach bydła i krów oraz utrzymania progu 50 szt., jak również degresywności (w nawiązaniu do pism Podlaskiej Izby Rolniczej i Federacji Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych wskazanych w wystąpieniu Pana Prezesa).

W przypadku sektora bydła i krów należy mieć na uwadze, że na przestrzeni ostatnich lat, szczególnie w okresie 2005-2013, zachodziły bardzo silne zmiany strukturalne, charakteryzujące się:

- a) szybkim spadkiem liczby stad o ok. 27% - obecnie jest ich ok. 430 tys.,
- b) szczególnie szybkim spadkiem liczby stad najmniejszych z 1-10 zwierzętami (ok. 661 tys. w 2005 r. i 400 tys. w 2013 r.),
- c) przyrostem liczby stad dużych, z ponad 30 szt. zwierząt (ok. 27 tys. w 2005 r. i ok. 50 tys. w 2013 r.),
- d) ukształtowaniem granicznej wielkości stada, poniżej której obserwowano spadek liczby stad – jest to wielkość 25- 30 szt. zwierząt,
- e) tendencją do regionalnej koncentracji produkcji w wyniku ograniczenia całkowitej liczby stad w regionach o małych gospodarstwach i wzrostem liczebności dużych stad w niektórych regionach.

Proces ten prowadzi do negatywnych konsekwencji społecznych, ponieważ odsetek gospodarstw posiadających bydło jest najniższy i silnie maleje w grupie gospodarstw najmniejszych, które mają największe zasoby siły roboczej.

Tendencje do koncentracji są także niekorzystne z punktu widzenia środowiskowego. W latach 2005-2013 wzrastał udział gospodarstw nieposiadających bydła – z 60% do ok. 70%. Choć udział TUZ w gospodarstwach bez bydła jest dość stabilny (średnio w kraju około 38%), to wykazuje silne zróżnicowanie regionalne (od 25% - 30% w regionach, w których koncentruje się chów bydła, do aż 55% - 60% w regionach z najniższym pogłowiem). Jednocześnie obserwowany jest wzrost obsady zwierząt w dużych gospodarstwach – w stadach powyżej 30 sztuk jest on prawie dwukrotnie wyższy w porównaniu do stad do 30 sztuk (zarówno w odniesieniu do powierzchni TUZ, jak i całkowitej powierzchni UR).

Biorąc pod uwagę powyższe, uzasadnione było przygotowanie wsparcia dla stad małych i średnich, pozwalającego na łagodzenie silnej presji do koncentracji produkcji. Wsparcie takie dla pierwszych 30 sztuk w gospodarstwie nie będzie prowadziło do wzrostu produkcji w skali kraju, natomiast będzie miało korzystne skutki społeczne, gospodarcze i środowiskowe.

Zgodnie z notyfikacją przekazaną Komisji Europejskiej, wsparciem objęte zostaną zwierzęta z przedziału od 1 do 30 sztuki, z wyłączeniem gospodarstw posiadających mniej niż 3 szt. (wcześniejsza propozycja przewidywała natomiast objęcie wsparciem od 3 do 50 sztuki). Ponadto, w przypadku płatności do krów znacznie obniżono limit wieku zwierzęcia, które będzie uznawane za kwalifikujące się do wsparcia (z 36 miesięcy do 24 miesięcy). W wyniku przyjęcia nowych założeń, zmianie uległy również szacowane stawki płatności do bydła i płatności do krów. Jednocześnie należy zauważyć, że choć wysokość stawek uległa zmniejszeniu w stosunku do pierwotnie planowanych, to jednak ogólna kwota wsparcia przeznaczona na realizację obu płatności zmieniła się w niewielkim stopniu (z 325 mln euro w pierwotnym projekcie do 323,7 mln euro w dokumencie notyfikowanym Komisji Europejskiej). Pragnę również zaznaczyć, że rzeczywiste stawki płatności będą wynikiem podzielenia ustalonej kwoty środków przeznaczonych na dany rodzaj wsparcia przez liczbę zwierząt zadeklarowanych i kwalifikujących się do tego wsparcia w danym roku.

Odnosząc się natomiast do kwestii redukcji płatności (degresywności), należy podkreślić, że motyw 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. *ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009* (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608), wskazujący na przyczyny wprowadzenia tego mechanizmu w przepisach unijnych, stanowi, że charakterystyczną cechą rozdziału środków bezpośredniego wsparcia dochodów wśród rolników jest przydzielanie nieproporcjonalnych kwot płatności stosunkowo małej liczbie dużych beneficjentów. Więksi beneficjenci, dzięki ich zdolności do eksploatacji korzyści skali, nie wymagają jednolitego wsparcia na tym samym poziomie, aby skutecznie osiągnąć cel polegający na wsparciu dochodu. Ponadto możliwość dostosowania ułatwia większym beneficjentom gospodarowanie przy niższym poziomie jednolitego wsparcia.

Mechanizm redukcji płatności został ustanowiony w art. 11 ww. rozporządzenia nr 1307/2013. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu, państwa członkowskie zmniejszają kwotę płatności bezpośrednich, która ma zostać przyznana rolnikowi na podstawie tytułu III rozdział 1 za dany rok kalendarzowy (tj. w przypadku Polski – jednolitej płatności obszarowej), o co najmniej 5% w odniesieniu do części kwoty przekraczającej 150 000 EUR.

Polska notyfikowała sposób wdrożenia tego mechanizmu, informując Komisję Europejską, że degresywność będzie polegała na redukcji płatności o 100% nadwyżki kwoty jednolitej płatności obszarowej ponad 150 tys. EUR (bez pomniejszania podstawy redukcji

o koszty zatrudnienia). Zatem mechanizmowi redukcji podlegała będzie wyłącznie jednolita płatność obszarowa, nie będzie on natomiast stosowany w odniesieniu do pozostałych rodzajów płatności (płatność za zazielenienie, płatność dla młodych rolników, płatność dodatkowa, płatności związane z produkcją, przejściowe wsparcie krajowe).

Kwota uzyskana dzięki redukcji płatności zostanie udostępniona jako wsparcie unijne dla środków finansowanych w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Pozwoli to na osiągnięcie lepszej równowagi pomiędzy narzędziami kształtowania polityki zaprojektowanymi do promowania zrównoważonego rolnictwa oraz narzędziami zaprojektowanymi do promowania rozwoju obszarów wiejskich.

Polska notyfikowała Komisji Europejskiej wykorzystanie na płatność dodatkową 8,3% pułapu krajowego.

Pragnę zaznaczyć, że przepisy unijne dopuszczają przeznaczenie na płatność dodatkową nawet 30% pułapu krajowego, co oznaczałoby znacznie silniejsze oddziaływanie redystrybucyjne płatności dodatkowej aniżeli w przypadku dokonanej przez Polskę alokacji środków na finansowanie tego instrumentu na poziomie 8,3% pułapu krajowego.

Ponadto należy podkreślić, że płatność dodatkowa będzie przyznawana wszystkim rolnikom, których kwalifikująca się do płatności powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie przekracza 3 ha, a więc również rolnikom objętym mechanizmem degresywności.

W opinii Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi mechanizm redukcji płatności w opisanym wyżej kształcie będzie instrumentem komplementarnym w stosunku do płatności dodatkowej, przeciwdziałając nadmiernej koncentracji wsparcia w grupie największych gospodarstw.

Należy również zauważyć, że przepisy unijne dają możliwość stosowania tego mechanizmu niezależnie od zastosowanego wariantu wdrożenia płatności dodatkowej. Natomiast w przedstawionym do konsultacji projekcie zwrócono jedynie uwagę, że stosowanie degresywności będzie obligatoryjne w przypadku wyboru „Wariantu C”, który nie przewidywał wprowadzenia płatności dodatkowej.

Z poważaniem

Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU

Tadeusz Nalewajk